

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

ר"ן
לג.

עין משפט
נר מצוה

ב א ב ג ד ה מ"י פ"ו
מהל' נדרים ה"א ז
סמג לארץ רמב טו"ש ע"ד
ס"י רכא סע"ף א:
ג ו ז מ"י פ"ו שם הל"ד
ופ"ו הל' א סמג שם
טור ש"ע שם סע"י ז ג:

פירוש הרא"ש

[illegible]

אינשי אסור במודר הנאה אזל רבנן דפליגי עליה סברי דכל היכא דלא אסר עליו אלא הנאתו כה"ג לא מקרי הנאה דכיון דמידי דלא קפדי בה אינשי הוא אין זה קרוי נהנה מתצדו. ואם תאמר דהכא משמע דדריסת הרגל לא קפדי אינשי ומש"ה שרו רבנן ואילו צפ"ח חזקת הבתים (ב"ב דף טז:) אמרינן גבי אלו דברים שאין להם חזקה ואמרינן הכא בחדר שאין שותפין עסקינן דלהעמדה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא אינשי דעלתא קפדי וכיון שכן ליתסר אפילו לרבנן. מירץ הרמב"ן ז"ל דהעמדה דלמחר התם היינו להעמכב ולהשכ בחדר דומיא דהעמדה בזהמה דתמן התם בנחמני [ספ.] וכי אפי' גוונא הוא דלמחר דדוקא שותפין לא קפדי הא אינשי דעלתא קפדי אזל הכא דדריסת הרגל דעלתא עסקינן דהיינו לעצור דרך חצרו ולא להעמכב שם וצבה"ג אפי' אינשי דעלתא דלא שותפין לא קפדי ומש"ה שרו רבנן. ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כר' אליעזר דלמחר ויתור אסור כיון דסתם לן תנא הכא כוותיה ועוד דסוגיין דפ' השותפין שדורי (קמח טח.) כוותיה אולא. אזל ר"ח ז"ל כתב בפרק חזקת הבתים [גפין] אלו דברים שאין להם חזקה דלית אלתא כרבי אליעזר וכן דעת ר"ח ז"ל: והא מן מאכל נדר.

את אבידתו מקום
פול הנאה להקדש:
ארי בעלמא הוא
מר רב הושעיא זו
דברי

וכיון שכן למה יאמר: דאמר הנאה
מאלנך עלי. דכיון שהוסיף ואמר
הנאה המאלל הרי יאמר על עצמו כל
מה שגורס אותו וקרי ליה מאללך משום
דגברמת הגאה שלו הוא מתווכן והוא
סלקא דעתך הכי דאי לא מאני מיקרי
הנאה מאלל: ואימא שלא ילעוס חיטים ויסן על גבי מכתו.
דהנאה מאלל לא משמע אלא שלא יהנה מגוף המאלל עצמו ולאסור
אפי' הנאה המאלל אמר הנאה מאללך ואכתי לישמרי: אמר רבא
באומר הנאה המביאה ליוי מאלל עלי. איכא מאל דאמר דבכה"ג
אסור בין בלעיסת חטים על גבי מכתו בין בנפשה בין בכהרה. ואין
נוח לו דבכלל הנאה המביאה ליוי מאלל לא משמע מזנית חטים
לעוסין ע"ג מכתו. אלא הכי הוי פסקא דמילתא דאי נדר ממאלל

ואכלך עלי אסור באכילה ואסור ללעוס חטים על גב מכתו אצל
באכילה ואסור לשאול נפה וכברה מיהו ללעוס חיטין וליתן על גבי
לוי **מאכל הוא**. ללא תימא לא מקריא הנאה המביאה לרי מאל
חומר שרי קמ"ל רב פפא: **נא**. כל: **סוס לרכוב עליו ותבעס ליראות**
מקרי הנאה המביאה לרי מאל אפי' הכי להקריב עצמו למאל
י מאל היא דהאי התם שבעה במאלה עצמו וכן נמי סוס לרכוב
על ידו ושביעל ויתנו לו מנה יפה רי האי גוונא ברמל בעלמא הוא:
משכירין כיונא בהן פשיטא אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני
יניהו: אידי דקסינ רישא לא ישלינו. לאשמועינן דנפה וכברה כלים
לו: ולענין הלכה בעיא דרב פפא לא איפשיטא הלכך נקטינן בה
דהאי מודר מאכל דמתי' הא מוקמת ליה בגמרא באומר הנאה
שכר הנאה המביאה לרי מאל היא שהרי בדמי השכירות שמחל לו
פי שוין משכירין דמאי דשרי בחלוק וממילא נצטות אסריה
חובו. ובגמרא מפריש טעמא: מחזיר לו חובו **לא אצירו**. ללא מדי ידכי
היינו אם היה מחזיר בטל מן הסלע דבכי האי גוונא מחייב צבל
דש. אם אין מחזיר רואה לקבל השכר יתגנו מודר להקדש שאילו היה
אשוקל לו שקלו ופורע לו חובו קאי דלהכי שרי משום ללאו מידי
מהני דצבלא הכי יש לו חלק בקרבוותא לצור כדתנן (במכות קק. ד"ב נה.)
הני ליה דפרע חובו אצרוחי ארי הוא ושרי: **אמר ר' אושעיא** **הא מני**
יח מעותיו על קרן הכזי משום דלא חשיב מהני אלא מבזריח בעלמא:
אפי'

והוא מן מַחֲבֵל עֲלָמוּ נִדָּר. וְאִמָּא אֲסוּר לְהַשְׁאִילוּ נֶפֶשׁ וְהִי לֹא מֵחֵל וְיִינִיחוּ: הֵנָּה מֵחֵלְךָ עֲלִי. יֵהָ אֲסוּר: וְאִמָּא. מֵאִי הִנָּחַת מֵחֵלְךָ שֶׁלָּא יִלְעוּס חִטָּין שְׁלוֹ וְיֵתן עַל גְּבִי מִכְתּוֹ וְהִינּוּ נָמִי הִנָּחַת מֵחֵלְךָ וְאִמָּא אִמָּא לֹא יִשְׁאִלֶנּוּ נֶפֶשׁ וְכִזְבָּה: הַמְצִיָּה לְיָדֵי מֵחֵלְךָ עֲלִי.

וּנְפֹסָה וּבְכֶרֶה מַצִּיא מֵאִכְלוֹ מֵאִכְלוֹ לְמֵאִכְלָא
וְלֹהֲבִי לֹא יִשְׁאִילֵנוּ לוֹ: **אִפִּי שֶׁק וְכו' וְאִפִּי**
אֵלֶּה עֲנֵמָלָה. שֶׁל מִדֵּיר אֲסוּר
לְמִדּוּר לִיתֵן בֶּה פִּירוֹת דֶּהֱנָה הַמְצִיָּה
לְיָדֵי מֵאִכְלָה הוּא וְאֲסוּר: **סוֹם לִרְכּוֹב**
עֵוִיל. לִיָּךְ לִבֵּית הַמִּשְׁתֶּה: **אוֹם עֲנֵמָה**
לִירֵאוֹת כִּי. בְּצִית הַשְׁמֵמָה כִּדִּי
שִׁנְהִיגוּ בּוֹ כְּבוֹד וְהִיָּינוּ הֵנָּה: **מִיִּפְסָק**
וּמִיִּזוֹל בְּצִרְעִיָה. שְׁהוֹלֵךְ דֶּרֶךְ קִרְקָעוֹ
לְבִצִּית הַמִּשְׁתֶּה וּמִקְצֵר דְּרָכּוֹ: **מִסּוֹ.**
מִי הוּא הֵנָּה הַמְצִיָּה לְיָדֵי מֵאִכְלָה
בְּכָל הֵי אֹל לֹא: **צִרְכָּא לְמִימַר.** דְּשִׁרִי
הוּא לִיכָא הֵנָּה כָּלִל: **וּקְסִי מִשְׁאִילוֹ.**
וְסֵם דְּשִׁרִי: **לֹא לְעוֹלָם.** **אִפִּי** שֶׁלֹּא
לִירֵאוֹת בֶּה. וְצִדִּין הוּא דִלָּא הִיָּה צָרִיךְ
לְמִיתֵי מִשְׁאִילוֹ: **אֵלֶּה אִיִּידֵי וְכו' וּמִהָּא**
לִיכָא לְמִשְׁמַע מִיָּה: בְּרַתְנִי
מִקּוֹס שְׁמִשְׁרִיָּין. שְׁוֹהֵבִין לְהַשְׁאִיל כָּל
אֵלֹו הַדְּבָרִים עַל יַד שְׁכִירוֹת אֲסוּר
לְמַדֵּיר לְהַשְׁאִילוֹ דְּכִיּוֹן שְׁוֹהֵבִים
לְמִדְּבָר מִיִּחוּי הַכְּנָסָה הַמְצִיָּה לְיָדֵי
מֵאִכְלָה וְאֲסוּר: **גְּב' מִכְּנָל דִּישָׁא.**
דְּקִתְנִי לֹא יִשְׁאִילֵנוּ נֶפֶשׁ וּבְכֶרֶה הוּא
אֲעִי"פ שֶׁאֵין מִשְׁכִּירִין כְּלוֹמַר שֶׁאֵין
וְשׁוֹהֵבִין לְהַשְׁאִיל בְּשְׁכִירוֹת אֲעִי"ג דִּלָּא
הוּא הֵנָּה גְּמוּרָה דְּכִיּוֹן שֶׁאֵין מִשְׁכִּירִין
מֵאִי קֹא מִהֵנִי לִיָּה אִם זֶה לֹא יִשְׁאִילֵנוּ
שְׁכֵנוֹ אַחֵר מִשְׁאִילוֹ בְּחִסּוֹן שֶׁהֵי מִקּוֹס
שֶׁאֵין מִשְׁכִּירִין הוּא: **מִלֵּן מִנָּה.**
דְּלִפְּלֹו הִבִּי אֲסוּר: **ר' אֲלִיעֶזֶר**

הי"א. אבל סיפא דקתני מקום שמשכירין אסור דצרי הכל היא להנאה גמורה היא: **ביתני' שוקן לו אם שקלו**. המדיר יכול ליתן בשבילו מחצית השקל שנותנין לתרומת הלשכה ויכול לפרוע חובו ואין מהנה לו כלום ^(ה). מדקתני פורע חובו אלמא לא מהני ליה מנכסין דהא לא יידיב ליה צדיים ממש: **גב' אלמא אצרוחי ארי בעלמא הוא**. שמצריח חובו מעליו ושרי: **מאן טנא**. דאצרוחי שרי: צרי

אִינוֹ אֶסּוּר אֲלֵא בִּצְרִילָה בְּלָדָּד וּמוֹתֵר בְּכֵל דְּבֵר אַחֵר אַחֵר הִנָּחֵת
לְשֹׁאֹל מִמֶּנּוּ נֶפֶשׁ וּכְבֹּדָה שְׂרִי אַחֵר הִנָּחֵת הַמִּצְיָאָה לְיָדִי מֵאֵחָל עַל־אֵס
מִכְמוֹ שְׂרִי. כִּךְ נִרְאֶה בְּעִינֵי: שֶׁקְ לְהִצִּיָּא עֵלֵינוּ פִּירוֹת וְכו' הִנָּחֵת הַמִּצְיָאָה
אֲלֵא לְתַקֵּן הַמֵּאֵחָל בְּנֶפֶשׁ וּכְבֹּדָה אֲבָל לְהִצִּיָּא אֵלֵינוּ הַמֵּאֵחָל בְּלָדָּד בְּשֶׁקֶ
כִּי מִיִּפְסָק וּמִיִּזִּיל בְּצִרְעִיָּה מֵאִי. דְּמִי אִמְרִינָן נִהִי דְהִקְרַבְתָּ הַמֵּאֵחָל אֵל
כִּמְפַסֵּק וּמִיִּזִּיל בְּצִרְעִיָּה כְּדִי שִׁיְהִיָּה שֶׁסֶּם מִשְׁרֵיָּה לֹאֹ הִנָּחֵת הַמִּצְיָאָה
עֵלֵינוּ אֶל־יִרְאוּתָהּ כִּדְּ כִּדְּ שִׁירָאֵה כְּאֵדֶם חֲשׂוֹב כְּשִׁכְרִיבֻ עַל סוֹס וְתֵהָא טַעֲבָה
מִשְׁאִילָהוּ שֶׁלֹּא יִירָאוּתָהּ דְּכָל־לֵינָהּ נִימֵר. דְּשִׁרִי בְּמוֹדֵר מֵאֵחָל כִּיִּין לֵיִן טַעֲבָה
מִשְׁאִילָהוּ אֲלֵנָהּ גִּרְמָא דְּשִׁירָאֵה שְׂרִי. וְכֵל הִנִּי דְּבִיעִי רַב פַּפָּא גִּרְמָא דְּעֵלְלָה
שְׁעוֹשִׂין בְּהֵם אֹרְכֵל נֶפֶשׁ הֵן וְכִמּוֹ שְׁפִירִשְׁתִּי בְּשִׁמְנַתָּה תִּנָּח סִיפָא מִשְׁ
לְחֹתוּמָרָא: בְּתַנְי' מִקּוֹס שְׁמִשְׁבִּירִין יִוּזָא בְּזֵן אֶסּוּר. אִפִּי' בְּמוֹדֵר מֵאִי
הַמִּצְיָאָה לְיָדִי מֵאֵחָל עַל־וְהִי כִיִּין דְּרַגְלִינָן לְהַשְׁכִּיחַ וְהִי מִשְׁאִילָהוּ בְּלָא
יִקְרָק מֵאֵחָל: גְּבו' מִגְּלָל דְּרִישָׁא. דְּהִיִּינוּ לֹאֹ שְׁתִּאִילָנוּ נֶפֶשׁ וּכְבֹּדָה אִף עַל
בְּנֶפֶשׁ וּכְבֹּדָה: בְּתַנְי' שׁוֹקֵן לוֹ אֵם שְׁקֵלוֹ. הַמְדִיר לְמוֹדֵר וְכֵן פּוֹרַע
לֵיהִי אֲלֵא מִידַעַם דְּנִפְשִׁיָּה קִמְהֵדֵר לֵיהִי: מִקּוֹס שְׁנוֹטִים עֵלֵיהִי שֶׁכֶּר.
אֲבִידָה לִיתָן לוֹ שֶׁכֶּר כְּדִשְׁתָּא בְּלָאֹ מִצִּיאוֹת (ב"מ דף קז.): סְפּוֹל הִנָּחֵת לְהֵא
וּמִיִּזִּיל לוֹ מְדִיר מִגְּלָל מִהִנָּהוּ: גְּבו' אֲלֵנָה אֲבִידָהוּ אִרִי בְּעֵלְמָא הוּא וְשֶׁ
יִסְחֹב לֵיהִי אֲלֵא שְׁמַלְמֵל הַמְלוֹה מַעֲלִינוּ. וְשֶׁמֶשׁ"ה נִמִּי שׁוֹקֵן לוֹ עַל־דֵּה הוּא וְשֶׁ
וּתּוֹרֵמִין עַל הַאֲבֹד וְעַל הַבּוֹי וְעַל הַעֲדִיר לְבָבוֹת מִזִּינֵן אִחֵר הִנָּחֵת הֵא קֵא
חֵת הִיא. דְּס'ל [בְּמִצְוֵת קז:] שֶׁהִפְרַסְתָּ אֶשֶׁת בְּחִירוֹ שְׁפּוֹרַע לוֹ חֹב מִזּוֹנוֹתָיו

(א) [לעיל לב: ושם נסמן],
(ב) כתובות קז: (ג) [ב"ק
נח. ב"ב נג.], (ד) [כתובות
קח. ע"ש], (ה) [ל"ל וטבעת
ליראות], (ו) [ל"ל והמדיר,

הגהות הב"ח

(ח) רש"י ד"ה שוקל וכו'
כלום הס"ד ואח"כ צ"ל
פסקא גמ' ואח"כ מ"ה
מדקתני וכו' בידיים ממש
אלמא כצ"ל והד"א:

תוספות

אימא שלא ילעזם הייטן.
משום הנאם מאכל
לעיסתן ופא' מחמין
של מדייר עמנו: ושבועת
להראות בו, כלס פער
בבית המשתה וע"י כך יתנו
לו מנה יפה: מאן תא
אמר רבא ר' הילא. ווא'ת
תמן חלא זימנא ברשא
ר"א וי"ל דמכא דך דהכא
מקדק לעיל דלמי כר"א
דאי לאו הוי מוקמין
ליה כחזר ודכעי ולכן
מקדק הכא מסיפא: